

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי אגודת חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

ספרים

■ תורת שמעון / אוהל שמעון

מאת רבי שמעון מירוסלב

בהוצאת המכון להנצחת יהדות גליציה
דברי תורתו של האדמו"ר רבי שמעון מירוסלב,
תלמידו של רבי אלימלך מליזנסק. מהדורה
מחודשת, אותיות מאירות עיניים. החלק השני
הוא סיפור תולדותיו. 271 עמ'. טל' 5372014-02.

■ אור אליעזר

מאת הרב אליעזר שמולביץ

בהוצאת המחבר

הספר עוסק בסוגיית גוי של שבת במשנת אדמו"ר
הזקן בעל שולחן ערוך הרב. המחבר מלבן את
הדברים ומגיש אותם בצורה ברורה ומסודרת.
160 עמ'. טל' 6261770-04.

■ תפילה לאני

מאת הרב נחום רבינוביץ'

בהוצאת טעם ודעת

מבט לעולמה הפנימי של התפילה, על-פי חז"ל
וביאורי החסידות. מטרת התפילה ליצור חיבור
בין פנימיות הנשמה לבין הקב"ה, חו משמעות
שמו של הספר. 102 עמ'. טל' 9606018-03.

■ והשב את העבודה

מאת משה אודס

בהוצאת המחבר

ביאור מקיף של עבודת הכוהן הגדול ביום-
הכיפורים. הספר מתמקד בשלוש המלאכות
הנעשות ביכלי לבן, המצטרפות לתהליך שלם של
היטהרות. 168 עמ'. טל' 6472233-050.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
7:40	8:19	7:41	7:25
8:41	9:21	8:34	8:21

פרקי אבות: פרק א

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הכול משמים והאחריות עלינו

יש כאן שני צירים שמתנהלים במקביל: מצד אחד הכול משמים, ובהבעת האדם אחראי למעשיו. חייו של יהודי מתנהלים בתוך שני הצירים האלה

בהחלט קובעת את גורלך שלך. אם נגזר על הזולת להיפגע, היה נפגע בדרך זו או אחרת, גם בלי המעשה שלך; ואם נגזר עליו שלא ייפגע, לא תוכל לפגוע בו. אתה, בהחלטתך הרעה, התנדבת למעשה להיות השליח לביצוע מה שנגזר בשמים, ועל הבחירה הרעה הזאת אתה תשלם.

חז"ל אומרים כי אדם שרצח נפש בשגגה היה למעשה שליח ההשגחה להמית את מי שהיה ראוי למיתה. ובכל-זאת התורה אומרת בפרשתנו כי עליו לגלות לעיר-מקלט. כי עצם העובדה שהאדם הזה גרם להרג אדם אינה סתמית ואינה מקרית, אלא יש בה סגירת מעגל מסויים, הקשור במעשיו בעבר. אילולא כן, לא היה בא לידו דבר נורא כזה. גם כאן אנו רואים איך שני הדברים האלה משתלבים בלי שתהיה סתירה ביניהם.

השתדלות וברכה

למעשה, כל חייו של יהודי מתנהלים בתוך שני הצירים האלה. גם הפרנסה באה משמים, ובכל-זאת האדם נדרש לפעול בדרכי הטבע ולעשות כלי ראוי לפרנסתו. לא נכון לשבת בחיבוק ידיים ולומר: 'הכול מלמעלה'. אכן, הפרנסה באה מלמעלה, אבל אתה נדרש לקום בבוקר ולצאת לעבודה, כדי ליצור את הכלי שבו תשרה הברכה.

ומנגד, יהודי יודע שעם כל חשיבותה של ההשתדלות בכלים הארציים, מה שקובע בסופו של דבר הוא מה שנגזר מלמעלה. אדם יכול להתאמץ ולהתרוצץ ולעבוד שעות רבות, ולא להשתכר פרוטה; והוא יכול לעשות השתדלות קטנה ולהרוויח הון רב. על כך נאמר: "ברכת ה' היא תעשיר", כי בסופו של דבר הכול תלוי במה שנקבע למעלה, וכל מעשינו בעולם הזה אינם אלא ליצור כלים לקבלת הברכה.

אנחנו צריכים לנקוט את כל אמצעי הזהירות, להקפיד על חוקי התנועה, לתקן את המפגעים - כי זו החובה המוטלת עלינו. ועם זה, כשקורה חלילה אסון היהודי יודע לקבל את הדין באהבה ולהרכין ראש לפני גזרת בורא העולם ומנהיגו.

תאונה המחרידה, שבה משפחה שלמה קיפחה את חייה, בהתנגשות בין מיניבוס לרכבת, העלתה לשיח הציבורי שתי תגובות, נוסף על עצם הצער והכאב. היו שדיברו על אי-הציות לרמזור אדום ועל פריצת המחסום, והיו שדיברו על גזרה משמים. היו שתלו את האשמה בחוסר זהירותו של הנהג, והיו שאמרו כי כך נקבע מלמעלה, "ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מבורך".

שתי הגישות האלה נראות כסותרות זו את זו. אם סיבת התאונה היא חוסר זהירותו של הנהג, הרי שאילו היה הנהג נזהר יותר והיה עוצר לפני הרמזור, הייתה התאונה נמנעת ובני המשפחה היו מבליים את השבת בשמחה ובעונג, כפי שתכננו. ואם זו גזרה משמים, מה חשיבותה של הנהיגה הזהירה, בשעה שהכול ממילא נגזר מלמעלה?

אין סתירה

במחשבה שטחית אכן שתי הגישות האלה אינן מתיישבות זו עם זו, אבל היהדות רואה את הדברים בראייה מעמיקה יותר, שבה אין סתירה בין השתיים. מדובר בשני צירים המתנהלים במקביל: אמנם הכול משמים, אך בהבעת האדם אחראי למעשיו. אנחנו מצוויים "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", ומחובתנו לנקוט את כל אמצעי הזהירות כדי למנוע פגיעה, ועם זה אנחנו מאמינים שאם אירע אסון, זו גזרה משמים.

יסוד מרכזי באמונה היהודית קובע כי הבורא הוא המנהיג את העולם. אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזים עליו מלמעלה. קל-והומר שחיי של אדם הם בידי הבורא. אם נגזר על האדם לחיות, לא יוכל איש לפגוע בו. אם בכל-זאת נגדע פתיל חייו, הדבר נובע מכך שנגזר בשמים כי נשמתו תחזור אל יוצרה.

אם-כן, מה מקומה של הבחירה? אם הכול נקבע למעלה, איזו משמעות יש להחלטותינו ולמעשיו של האדם? זה עניין עמוק ומורכב מאוד, אבל הנקודה העיקרית היא, שאכן הבחירה שלך אינה יכולה לקבוע את גורלו של הזולת, אבל היא

מי שמתמסר - זוכה

נאמר "וייבדל אהרון להקדישו קודש-קודשים". מלמדת אותנו התורה, שכל יהודי יכול להגיע לדרגת ההתחברות הזאת של הקב"ה.

הסרת המכשולים

הכול תלוי במידת נכונותו להתמסר לעבודת הקודש. התורה אומרת שאם נדבה רוחו אותו לעסוק בעבודה רוחנית כלשהי, הרי גם אם הייתה צריכה להיעשות על-ידי מישהו אחר, ניתנת לו הזכות לעשות את העבודה הזאת ולהתקרב על-ידיה לקב"ה.

כשיהודי מחליט לעשות זאת הקב"ה עצמו עומד לימינו ועוזר ומסייע לו בכל הדרוש, כדי שיוכל למלא את החלטתו הטובה בפועל ממש, על-ידי שהוא מסיר מעליו את כל הקשיים וההפרעות של יצר הרע, מתוך בריאות בגשמיות וברוחניות. וזו ההכנה הקרובה לקיום הדברים כפשוטם - לבוא ולעבוד את עבודת המקדש בבית-המקדש השלישי שייבנה במהרה בימינו ממש.

(התוועדות תשמ"ז כרך ד, עמ' 320)

להשתתף בעבודת הטהרה במשמרות האחרים. מכאן אנו יכולים להפיק הוראה בעבודת הבורא. אמנם בית-המקדש חרב, אבל העניין הרוחני של בית-המקדש, הנשמה של בית-המקדש, קיים בכל מקום ובכל זמן. כשיהודי עושה את גופו ונשמתו, ביתו וסביבתו, מקום ראוי להשראת השכינה, אומר על כך הקב"ה: "ועשו לי מקדש - ושכנתי בתוכם".

חיבור עם הקב"ה

עבודת המקדש שייכת למעשה לכל יהודי, כדברי הרמב"ם: "לא שבט לוי בלבד... אלא כל איש ואיש... אשר נדבה רוחו אותו... להיבדל ולעמוד לפני ה' לשרתו ולעבודו... הרי זה נתקדש קודש-קודשים". כלומר, כל יהודי שמחליט להתמסר לעבודת הבורא - זוכה להתקדש ולהיות קרוב לשכינה.

עניינו של שבט לוי הוא כמשמעות שמו - "יילווה אישי אליי". היינו חיבור עם הקב"ה, עד הדרגה הגבוהה ביותר, דרגת הכוהן הגדול, שעליו

זמן שבית-המקדש היה קיים חולקו כל הכוהנים לעשרים וארבעה משמרות, וכל משמר היה משרת בבית-המקדש כשבעיניים בשנה. אך מה דינו של כוהן שהחליט לעלות לירושלים בזמן שאינו המשמר שלו, האם אין הוא רשאי להקריב בעצמו את קרבנותיו בבית-המקדש?

אומרת התורה בפרשתנו: "וכי יבוא הלוי מאחד שעריך... אל המקום אשר יבחר ה', ושירת בשם ה' אלוקים ככל אחיו הכוהנים". כלומר, הכוהן שבא אל בית-המקדש בזמן העבודה של משמר שאינו שלו - רשאי להקריב את קרבנותיו בעצמו.

הזכות לעבוד

יתרה מזו אומרת התורה: הוא רשאי להקריב לא רק את הקרבנות הפרטיים שלו, אלא הוא יכול להשתתף בהקרבת הקרבנות האחרים שעולים למזבח באותו זמן. מכיוון שהחליט לעלות לירושלים ולבוא אל בית-המקדש, אף-על-פי שאינו חייב בכך, זיכתה אותו התורה בזכות

מן המעיין מלך | מאת הרב אליעזר ברוד

אמרת השבוע

גם בעת מלחמה

בעיצומה של המלחמה בין צרפת לאוסטריה, לפני כמאתיים שנה, עצרה משטרת אוסטריה שני יהודים בעיר פרשבורג, שנחשדו במכירת נשק לאוייב. לאחר משפט קצר נגזר דינם למוות. רבה של פרשבורג, ה'ח'ת"ם סופר, פנה אל מפקד הצבא האוסטרי בבקשה לחקור חקירה יסודית ולמנוע את ביצוע גזר-הדין עד תום החקירה. התפלא המפקד: "אלה ימי מלחמה, שבהם נופלים בכל יום מאות בני אדם חפים מפשע!".

השיב ה'ח'ת"ם סופר: "בתורתנו כתובה פרשת 'עגלה ערופה', העוסקת בחלל יחיד. הפרשה הזאת כתובה בין שתי פרשיות של מלחמה. ללמדנו שגם בעיצומה של מלחמה יש להיזהר מלשפוך דם נקיים".

(רבי ישעיה מרופשיץ)

(כתב סופר)

(תכלת מרדכי)

מחדיר התבטלות

"שום תשים עליך מלך" (דברים יז, טו). הכוונה הפנימית של מצווה זו היא להחדיר בעם ביטול וקבלת עול מלכות שמים, שכן המלך עצמו בטל בתכלית לקב"ה, וכאשר העם מתבטל אליו, יש בכך משום התבטלות למלכות שמים.

(דרך מצוותיך)

עשה לך רב

כשם שבזמן הבית נצטוו ישראל למנות להם מלך, כך בזמן הזה ישנו הציווי "עשה לך רב" (אבות א), וכמאמר חז"ל (גיטין פד) "מאן מלכי - רבנן". ציווי זה שייך במיוחד לזמננו, ערב ביאת משיח צדקנו, שיהיה הן רב - ילמד תורה את כל העם, הן מלך - "מלך המשיח".

(הרבי מליובאוויטש)

יראה מהקב"ה לבדו

על הפסוק "שום תשים עליך מלך" אמרו חז"ל (סנהדרין כב): "שתהא אימתו עליך". כשם שהמלך אינו מפחד מפני אדם, אלא מפני מלך מלכי המלכים, כך תהיה אימה זו עליך, שלא תתיירא משום אדם אלא מהקב"ה בלבד.

(רבי צבי הכהן מרימנוב)

מלך על עצמו

"שום תשים עליך מלך" - על האדם לשים מלך על עצמו, שיהיה שולט על מעשיו, דיבוריו ומחשבותיו.

לא ככל הגויים

אף שיש מצווה בתורה למנות מלך התרעם שמואל הנביא על ישראל כאשר ביקשו שישים עליהם מלך. משום שהם אמרו "שימה עלינו מלך לשפטנו ככל הגויים" (שמואל-א ח, ה). הם רצו מלך לא משום רצונם לקיים את מצוות התורה, אלא כדי להידמות לאומות העולם, ולהיות "ככל הגויים".

כמו ביום ההכרתה

"והיה כשבתו על כיסא ממלכתו" (דברים יז, יח). המלך צריך להתנהג בכל ימי שלטונו "כשבתו על כיסא ממלכתו" - כמו היום שהושיבוהו על כס המלוכה. ביום ההכרתה נהג בחסד ובטוב-לב, וכך עליו לנהוג כל ימי מלכותו.

ראוי לעושר

סבל ודוחק היו מנת חלקו של ר' פינחס. חנות המכולת הקטנה שהחזיק, ובה השקיע את כל הונו ומרצו, לא הניבה רווחים. להפך, מרובה הייתה ההוצאה על ההכנסה, הפסדיו הצטברו והלכו, וחובותיו תפחו.

זמן רב התרגלו ילדיו למחסור, ואף אשתו קיבלה את הדין באהבה. אולם השנים עברו, המשפחה גדלה, והמצב נעשה בלתי־נסבל. "באו מים עד נפש. עד כמה נוכל אני והילדים לשאת את חרפת העוני?", החלה האישה לעורר את בעלה לעשות משהו.

ר' פינחס נשא את עיניו לשמים, כמתכוון ללשון הפסוק "מאין יבוא עזרי, עזרי מעם ה'". ולפתע עלה בדעתו כי אכן רק לברכת שמים הוא זקוק, שהלוא חנות יש לו...

לא־הרחק מהיישוב שבו התגורר שכנה העיירה קרסטור, שבה ישב רבי ישעיה שטיינר, הנודע בכינויו ר' ישעיה קרקסטירר. סיפורי מופת שנקשרו בשמו היו שם־דבר בכל הסביבה. כעת החליט ר' פינחס לצעוד לקרסטור, לחלות את פני הצדיק, אולי ירעף עליו את ברכותיו ויתפלל להצלחתו.

החמימות המיוחדת שבה נתקבל אצל הצדיק הותירה את ר' פינחס נבוכ מעט. הוא החל לתאר את מצבו, וחש כי הצדיק עוטפו באהבה, ומאזין לו רוב־קשב. כשסיים, הרים רבי ישעיה את ראשו, ואמר: "ר' פינחס בני, עזוב את העבודה בתנות ולך להתפרנס מתיווך דירות וקרקעות. ה' יהיה בעזרך..."

ר' פינחס עמד מופתע. מעולם לא עסק בתיווך ואין לו שום מושג בתחום זה. אך הוא ידע שאין להקשות על דברי הצדיק. הוא יצא מהחדר ושב אל ביתו.

לא עבר זמן רב ושמו של ר' פינחס נודע כסוחר נדל"ן מצליח. מיד לאחר שובו מקרסטור סגר את המכולת והחל לעסוק בתיווך בתים וקרקעות. בכל עסקה שעשה האירה לו ההצלחה פנים, ור' פינחס העני נהפך לעשיר מופלג, ועתיר נכסים. אשתו וילדיו היו עכשיו מטופחים ולבושים היטב, וגם ביתו השתנה בלבי־הכר.

כשחלפה שנה מאז קיבל את ברכת הצדיק החליט לעלות שוב לקרסטור ולהביע את תודתו. הפעם בא בכרכה מכובדת, רתומה לסוסים אבירים, ועגלון צמוד הממתין להוראותיו.

"באתי להביע את תודתי העמוקה על הברכה שבירכני", אמר ר' פינחס לצדיק.

"ברוך ה', מאז עשיתי כעצתו נהפכתי לעשיר גדול".

הצדיק הביט בו בעיניים מאירות ושאל: "וצדקה אתה נותן?"

לרגע התכרכמו פני האיש, אך מיד ענה: "ודאי. מעודי הפרשתי צדקה לעניים".

שתק ר' פינחס רגע והוסיף: "אבל, רבי, דבר אחד אכן מציק לי. אינני יכול לסבול את הצביעות. כשהייתי עני וחסר־כול, מעטים היו ידידי. עתה נעשו פתאום הכול לקרוביי ולידידי. עני אחד מסביר לי כי הוא קרוב־

עני אחד מסביר לי כי הוא קרוב־

עני אחד מסביר לי כי הוא קרוב־

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

ערימקלט - לשם מה?

אחת הראיות המוכיחות שהתורה עצמה מדברת על ימות המשיח היא פרשת ערי־המקלט. הקב"ה ציווה לקבוע שלוש ערי־מקלט בארץ־ישראל ועוד שלוש ערים בעבר הירדן, שאליהן יוכל להימלט מי שהרג אדם בשוגג, ובהן יהיה מוגן מפני 'גואל הדם'. בהמשך הדברים התורה מוסיפה (דברים יט, ח'ט): "ואם ירחיב ה' אלוקיך את גבולך, כאשר נשבע לאבותיך, ונתן לך את כל הארץ אשר דיבר לתת לאבותיך... ויספת לך עוד שלוש ערים". כלומר, התורה מדברת כאן על תקופה שטרם הייתה, שבה יקיים הקב"ה את שבועתו לאבותינו, לתת לנו חלקים נוספים מארץ־ישראל המובטחת (ארצות "קיני, קניזי וקדמוני"). זוהי התקופה של ימות המשיח.

אולם כאן מתבקשת שאלה גדולה: אם מדובר בימות המשיח, הלוא אז לא יהיו רוצחים ונרצחים, ולשם מה התורה מצווה להקים דווקא אז עוד שלוש ערי־מקלט?

בתקופה הראשונה

אפשר היה להשיב שהואיל וערי־המקלט מיועדות להורגי נפש בשגגה, כאלה אולי יהיו גם בימות המשיח. אבל התשובה אינה מספקת. הגמרא (מכות יב, א) אומרת שהמצב שבו אדם הורג אדם אחר בשגגה, יש מאחוריו חשבון שהקב"ה עושה עם שניהם. ההרוג חייב מיתה וההורג חייב גלות, ולכן הקב"ה מסובב את הדברים שהאדם החייב גלות יהרוג בשגגה את החייב מיתה. מובן אפוא שבימות המשיח, שבהם יבטל הרע, לא יהיו עוד חייבי מיתה ולא חייבי גלות. ממילא מתעצמת השאלה – לשם מה נזדקק אז לתוספת של שלוש ערי־מקלט?

השל"ה (בית־דוד בסופו, כד, א) מסביר שהצורך בערי־מקלט יהיה בתקופה הראשונה של ימות המשיח, שעליה נאמר: "אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד" (ברכות לד, ב). בתקופה זו עדיין לא יבטל הרע, ועדיין תהיה קיימת האפשרות של הריגת אדם בשוגג. לכן יהיה צורך בערי־מקלט. רק בתקופה המאוחרת יותר של ימות המשיח, שאז "תתרבה הדעה בישראל", אז "לא יצטרכו לערי־מקלט" (כלשון השל"ה).

כפרה ותיקון

הרבי מליובאוויטש (ליקוטי־שיחות כרך כד, עמ' 110) מביא עוד הסבר. אין הכרח שערי־המקלט שיקומו לעתיד לבוא, על־פי המצווה להוסיף שלוש ערים, ישמשו לקליטת מי שיהרגו אז אדם בשגגה. נזדקק לערים הללו בעבור כל מי שהרגו נפש בשגגה קודם־לכן – בזמן הזה.

כולנו מאמינים ומקווים שהיום יבוא המשיח, ועם בואו תתקיים הבטחת הקב"ה לאבותינו לתת לנו "את כל הארץ". מיליוני יהודים, מכל הגלויות, יתקבצו לארץ־ישראל ויתגוררו בכל חלקיה, ובכלל זה בארצות הקיני, הקניזי והקדמוני. בהם יהיו מן־הסתם מי שלפני הגאולה הרגו נפש אדם בשגגה. קרובי־משפחתם של הנהרגים יקיימו את המצווה שהטילה עליהם התורה – לרדוף אחר הרוצח. לכן יהיה צורך בעוד ערי־מקלט, גם בארצות הקיני, הקניזי והקדמוני, שאליהן יוכלו לברוח הרוצחים בשגגה מפני 'גואל הדם'.

ערי־המקלט הללו ישמשו להורגי נפש בשגגה בזמן הזה – מקום לכפרה ולמירוק החטא. ידוע שערי־המקלט נועדו לא רק להגן על הרוצח מפני 'גואל הדם', אלא גם לכפר על החטא. על־ידי שהרוצח יושב בערי־המקלט, בפרק־הזמן שהתורה קובעת לו, הוא מתנקה ונטהר מהעִבֶרָה החמורה של שפיכות־דמים בשגגה. לכפרה זו יזדקקו גם בביאת המשיח, ולכן יש צורך בערי־מקלט בכל חלקיה של ארץ־ישראל המובטחת.

רק לאחר שתסתיים תקופת הכפרה ומירוק החטא, ובה־בעת כבר ייכנס העולם לתקופה שאין בה רע, וממילא גם אין בה חטאים בשגגה – אז יסתיים תפקידן המקורי של ערי־המקלט.

משפחתי, שכן סבו היה בן־דוד של אבי. וכך שני ושלישי ועוד רבים. הם למדו להחניף לי, אבל מטרתם אחת – כספי. קשה לי לתת כסף לבני־אדם כאלה".

הצדיק לא השיב אבל קרא לגבאי. "הבא לכאן בבקשה דף נייר, נוצה וקסת דיו", אמר לו. בתוך כמה רגעים היה הכול מוכן על שולחן הצדיק. ר' פינחס עמד משתאה, והנה הצדיק קורע את הנייר לפיסות קטנות.

רבי ישעיה פנה אל ר' פינחס: "אמור לי בבקשה את שמות היהודים יראי־ה' שבעירך". ר' פינחס עדיין לא הבין למה דבריו מכוונים, אך מנה לפני הרבי את היהודים הזכורים לו, והרבי כותב את שמותיהם על פיסות הנייר.

כשסיים לכתוב את השמות אמר הצדיק: "עכשיו אערוך הגרלה בין הרשומים בפתקים, מי מהם יזכה בעושר שאתה סובל כל־כך ממנו..."

ר' פינחס החוויר. רק עתה תפס את משמעות העניין. הוא הבין כי בעוד רגע קט ישוב להיות עני מרוד, וכל עושרו יילקח ממנו. כשכל גופו רועד החל להתחנן לפני הצדיק ולהביע חרטה.

אולם ארשת פניו של הצדיק נשארה רצינית. בעוד הוא מקפל את פיסות הנייר קרא לעברו: "בשביל מה יהודי צריך כסף, אם לא כדי שיוכל לתת צדקה לעניי עירו?!"

כל פיסות הנייר היו מקופלות היטב ומוכנות לגורל. ר' פינחס פרץ בבכי ובלב שבור התחנן לפני הצדיק לתת לו הזדמנות לתקן את דרכיו. מעתה הוא מביטיח לפזר מהונו לכל נצרך.

בינתיים קרא רבי ישעיה לגבאי וביקש ממנו להביא כלי מתאים, ובתוך כך אמר לר' פינחס: "רואה אני כי אכן מתחרט אתה על התנהגותך ועל דבריך. אני מוכן להשתדל עוד פעם בעבורך. אכתוב גם את שמך על פתק ואכניס אותו לגורל. אם יעלה שמך בגורל, יהיה זה אות משמים כי נתקבלה תשובתך".

הפתקים הוכנסו אל הכלי, והגבאי התבקש להוציא פתק אחד. ר' פינחס הביט בגורל בעיניים כלות, שפתיו רחשו תפילה, ובליבו הבטיח כי ישנה את דרכו וייתן צדקה ביד רחבה לכל נזקק.

ליבו החסיר פעימה כאשר מסר הגבאי את הפתק הזוכה לידי הצדיק. רבי ישעיה פתח את הפתק וקרא: "ר' פינחס, זכית!". דמעות של אושר נקוו בעיניו. בהתרגשות ובהכנעה שמע את מילותיו המעודדות של הצדיק, כי מעתה ודאי ראוי הוא לעושר, וכי מהיום ידע לעשות בכספו אך טוב וחסד.

כשנפרד מהצדיק היה ר' פינחס אדם אחר, וכזאת הייתה גם התנהגותו.

שתילי זיתים שאינם נושרים

הרב פרנק: "בתחילה גיששנו באפלה. עכשיו יש נחת"

הישיבה הייחודית. אחרי גלגולים רבים הגיע לכפר זיתים. "המקום התאים לנו, בעיקר בזכות הנוף הפסטורלי, שעוזר מאוד לתלמידים שלנו", הוא אומר. "גם המרחק מהעיר תורם רבות. יש לנו חווה חקלאית פעילה, ובה סוסים, פרות ועיזים. החיבור לטבע מעניק תרומה חשובה לתלמידים".

אשמים אנחנו

לרב פרנק משנה ברורה בנושא הנוער הנושר. אין הוא מסוגל לשמוע שמאשימים את הנערים. "כבר שנים אני אומר וחוזר ואומר שאנחנו, ורק אנחנו, אשמים", הוא מצהיר בלהט. "אנחנו היצרנים של נוער השוליים, כי לא דאגנו למסגרת מתאימה בעבורו. אלה ילדים שלנו, שמעדו משום שלא נתנו להם פתרונות הולמים. חובתנו לדאוג להם".

מתכונת הישיבה בכפר זיתים מותאמת לתלמידים שבאים בשעריה. "יש לנו סדר יום מסודר מאוד", מפרט הרב פרנק. "בבוקר לומדים לימודי קודש, ואחר הצהריים לומדים מקצועות מגוונים. יש ימים שאנחנו עורכים טיולים בחיק הטבע, שנותנים מרגוע לנשמה".

יש פתרונות

שמונה השנים שחלפו היו מלוות הרבה ניסוי וטעייה. "בשנה הראשונה גיששנו באפלה", מתייך הרב פרנק. "היו לנו הרבה נפילות בדרך. בשנים האחרונות יש נחת, ברוך השם". וכשהוא אומר 'נחת' הוא מתכוון לעשרות

שבוע תלמידי הישיבות אל חוזרים ספסלי הלימודים, אחרי פגרה קצרה של 'בין הזמנים'. רבבות צעירים ישקעו בסוגיות התלמוד, ומהיכלי הישיבות יבקע הקול המתוק של לימוד התורה. אך בחורים לא מעטים יתקשו להשתלב במסלול הישיבתי הרגיל. רבים מהם אינם מסוגלים ללמוד לימוד עיוני מבוקר ועד ערב. מקצתם ינשרו, אף שהם רוצים בכל מאודם להיות בני-תורה.

לפני שמונה שנים קם הרב **דב פרנק** (54), חסיד ברסלב תושב בני-ברק, ועשה מעשה. הוא החליט להקים ישיבה ייחודית, במקום פסטורלי, בכפר זיתים, לרגלי הירדן. חמישים נערים יתחילו שם השבוע את שנת הלימודים. לצד לימודי קודש הם יעסקו בנגרות ובמחשבים, במוזיקה ובמקצועות הבניין, ברכיבה על סוסים ובעוד פעילויות. השילוב הזה, לצד צוות ייחודי, מבטיח כי יגדלו ליהודים חרדים ויראי-שמים, יודעי ספר וגם בעלי מקצוע.

נוף פסטורלי

רעיון הישיבה החל להתגבש במוחו של הרב פרנק כאשר ניהל את תלמוד-תורה ברסלב בבני-ברק. "עקבתי שנה אחר שנה אחר בוגרי כיתות ח שיצאו לישיבות", הוא מסביר. "כעשרה אחוזים מהילדים סובלים מקשיי למידה. הם נכנסים לישיבה ואינם מוצאים את מקומם. הקשיים האלה גורמים להם להידרדר ולפעמים להיפלט אל הרחוב".

הוא התחיל לחפש מקום מתאים להקים בו את

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

ריבית במכירה בתשלומים

שאלה: אם מחירו של מוצר זול יותר במזומן, האם אין חשש ריבית לשלם סכום גבוה יותר בתשלומים? ומה דינה של קנייה במכולת שכונתית, שבה המחיר יקר יותר מכיוון שהמכירה בהקפה?

תשובה: כאשר אדם קיבל מוצר ועדיין לא שילם את מלוא תמורתו, המוכר הוא בבחינת מלווה על הסכום שטרם שולם.

אם המוכר אומר במפורש שמחיר המוצר בתשלומים גבוה יותר ממחירו במזומן, יש כאן חשש איסור ריבית. אבל אם אין המוכר אומר זאת במפורש, הדבר מותר. אבל אם יש מחיר ידוע של המוצר, שבו הוא נמכר בכל

החנויות, ובעל חנות זו מייקר את המוצר במפורש בגלל ההקפה והתשלומים - הרי זה אסור.

כמו-כן אם הפער בין המחיר במזומן לבין המחיר בתשלומים ניכר ובלוט, כגון הפרש של יותר מ-20% - הרי זו ריבית אסורה. במקרים אלה אסור לשלם בתשלומים, והמוכר והקונה עוברים חלילה על איסור ריבית.

באין ברירה אפשר לערוך 'היתר עסקא', חתום מראש כדת וכדין. עוד אפשרות במוצרים של קיימא: לציין על החשבונית שהמוצר נקנה בחלקים לפי התשלומים, ורק עם סיום התשלומים נקנה המוצר כולו, ואז אין בעיה של ריבית.

מקורות: שו"ע י"ד סימן קע"ט ס"א. שו"ע אדמו"ר הזקן הל' ריבית סעיף כב. ע"פ ספר 'זיבית הלכה למעשה' - ברית פנחס' פרק י. וראה בס' 'בית יודה פ"ב ב"ב.

*3770 - מוקד חב"ד לבדיקת מזוזות

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

שולחן שבת

לכל התורה בכרך אחד

שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020

